

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความตรงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ค้นคว้าศึกษาเอกสารต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยนำเสนอสาระสำคัญเรียงลำดับตามหัวข้อดังนี้

1. หลักสูตร
 - 1.1 การใช้หลักสูตร
 - 1.2 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยและต่างประเทศ
2. ความตรงของหลักสูตร
3. การสอนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
4. หลักการสอน การประเมินและการรายงานผล
5. ลักษณะโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตร

โดยทั่วไปเราสามารถเข้าใจถึงคำว่า “หลักสูตร” ว่า หมายถึงอะไร และไม่ได้หมายถึงอะไร ในความเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ด้วยความคิดเห็นที่หลากหลายมากมาย ผู้คนที่อยู่ในแวดวงของหลักสูตรได้ใช้เวลาและกำลังมากในการให้ความหมายของคำนี้ ซึ่งคำว่า “หลักสูตร” ได้ถูกใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1820 แม้ว่าคำนี้จะถูกใช้อย่างเป็นทางการในสหรัฐอเมริกาหลังปี ค.ศ. 1900 (Wiles & Bondi, 2007) คำว่าหลักสูตรมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Curriculum ซึ่งเป็นคำมาจากภาษาละตินว่า Currere ซึ่งแปลว่า “ทางวิ่ง” หรือ “ลู่วิ่งที่วิ่งเข้าสู่เส้นชัย” ตั้งแต่นั้นมาคำจำกัดความของหลักสูตรในโรงเรียนมีความหมายถึงหลักสูตรที่เรียนในโรงเรียน

ธารง บัวศรี (2542) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า “หลักสูตรหมายถึงรายวิชาหรือเนื้อหาที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียน”

สุนทร บำเรอราช (2543) แสดงทัศนะในความหมายของหลักสูตรว่า “หลักสูตร คือ กำหนดการของระบบการให้การศึกษา ซึ่งกำหนดรูปแบบไว้เพื่อจุดมุ่งหมายใดจุดมุ่งหมายหนึ่งหรือหลายจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายปลายทางของระบบการให้การศึกษา” หรืออาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรหมายถึงแนวทางในการกำหนดเป้าหมายของการศึกษา เป็นตัวชี้ถึงลักษณะการจัดการศึกษาของโรงเรียนไปในทิศทางที่กำหนด

ยูรา และสแกนเนรี (Yura & Scanelli, 1992) ได้สังเกตว่าหลักสูตรต้องเป็นแผนทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาวิชาครู ที่จะ “คิดและเป็น และไม่เพียงแต่ทำ” การเตรียมการตามแผน ที่เข้าใจ จะสามารถที่จะนำไปสู่การเป็นผู้สอนที่มีประสพการณ์

แมคไบรอัน และแบรนด (McBrien & Brandt, 1997) กล่าวว่า หลักสูตร เกี่ยวข้องกับการร่างแผนการที่ถูกเขียน ในสิ่งที่นักเรียนจะได้รับการสอน หลักสูตรอาจเกี่ยวข้องกับการเสนอ บทเรียนที่ใช้ในโรงเรียน หรือบทเรียนทั้งสั้นที่ถูกเสนอในโรงเรียน ในการศึกษาที่เฉพาะเจาะจง

บล็อก (Block, 1998) ให้ความหมายของหลักสูตรว่าเป็นตัวข้อกำหนดขององค์ความรู้ และวิธีการโดยสิ่งที่ควรได้รับการสื่อสาร

โอลิวา (Oliva, 2004) ให้ความเห็นว่าความหมายของคำว่าหลักสูตรจะเปลี่ยนแปลงไปตามความประสงค์ของผู้สร้างหลักสูตร เช่น

1. หลักสูตรเป็นสิ่งที่เราสอนกันในโรงเรียน หลักสูตรเป็นกลุ่มของวิชา
 2. หลักสูตรเป็นเนื้อหาที่เรียน หลักสูตรเป็นโครงการของการเรียน
 3. หลักสูตรเป็นกลุ่มของวัสดุ หลักสูตรเป็นลำดับของรายวิชาที่เรียน
 4. หลักสูตรเป็นเป้าหมายที่ถูกแสดงออก หลักสูตรเป็นทุกสิ่งที่ดำเนินไปในโรงเรียน ซึ่งรวมทั้งชั้นเรียนพิเศษ กิจกรรม การแนะแนว และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
 5. หลักสูตรเป็นสิ่งที่สอนทั้งในและนอกโรงเรียน ที่กำกับโดยโรงเรียน
 6. หลักสูตรเป็นทุกสิ่งที่ถูกวางแผนโดยโรงเรียนเอง หลักสูตรเป็นประสบการณ์ที่ต่อเนื่องที่ได้รับจากโรงเรียน
 7. หลักสูตรเป็นประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียน ที่เป็นผลลัพธ์จากระบบโรงเรียน
- แซต (Zais, 1976) เสนอว่า หลักสูตรเป็นแนวคิดที่จะนำพาเยาวชนไปสู่ชีวิตที่ดี และช่วยให้สามารถที่จะตัดสินใจอย่างฉลาด แนวปรัชญาของหลักสูตร จะขึ้นอยู่กับคำถามที่ว่า มนุษย์เราจะเป็นอะไรได้บ้าง ซึ่งปรัชญานี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคิด 3 ด้าน คือ ด้าน Ontology (The Nature of Reality) ด้าน Epistemology (The Nature of Knowledge) และด้าน Axiology (The Nature of Value)

เกลททอร์น และบอสชี (Glatthorn & Boschee, 2006) ได้รวบรวมแนวคิดความหมายของหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลาที่สังคมมนุษย์พัฒนาไป เช่น

1. หลักสูตรคือการสร้างใหม่อย่างต่อเนื่อง โดยเป็นการเคลื่อนไหวจากประสบการณ์ที่แสดงออกของเด็กไปสู่การนำเสนอของตัวองค์กรแห่งความจริง ที่เราเรียกว่าการเรียนรู้ การเรียนที่หลากหลายเป็นประสบการณ์ของพวกเขา

2. หลักสูตรเป็นความสำเร็จของประสบการณ์ มีชีวิตที่เหมือนผู้เรียนอย่างสูงสุด เป็นการให้ผู้เรียนถึงการพัฒนาที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พบและสถานการณ์ในชีวิตที่ควบคุมได้

3. หลักสูตร หมายถึง ช่วงของประสบการณ์ทั้งหมด ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในเรื่องของการเปิดเผยถึงความสามารถเฉพาะตัว หรือ เป็นประสบการณ์ที่ฝึกฝนอย่างเข้มงวด เป็นลำดับ ที่โรงเรียนใช้สำหรับการแสดงความสามารถของเด็กอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน

หลักสูตรเป็นการผสมรวมกันของประสบการณ์ของเด็กที่มีภายใต้การชี้แนะจากครู ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรจึงคำนึงอยู่ในแนวของการแสดงออกทางการเรียนที่ไม่มีขอบเขตจำกัดของเนื้อหา แต่รูปแบบค่อนข้างจะเป็นกระบวนการทางการปฏิบัติ

หลักสูตรเป็นการวางแผนทางประสบการณ์ทางการเรียนรู้ทั้งสิ้น และชี้แนะโดยโรงเรียนในการบรรลุถึงเป้าหมายทางการศึกษา

1. หลักสูตรโดยทั่วไปจะประกอบด้วยข้อมูลทางด้านจุดมุ่งหมายและเป้าหมายเฉพาะ โดยชี้ให้เห็นถึงเนื้อหาที่ถูกเลือกและจัดรวมไว้ อีก ทั้งเป็นการชี้ให้เห็นถึงรูปแบบการเรียนการสอนที่กว้างขึ้น สุดท้ายได้รวมเอาวิธีการประเมินของสิ่งที่จะเกิดขึ้น (Taba, 1962)

2. หลักสูตรเป็นลำดับของหน่วยของเนื้อหาที่จัดในทางที่การเรียนรู้ที่ลำดับความสำคัญก่อนหน้าหลังในแต่ละหน่วย โดยจะทำให้สำเร็จได้ด้วยการดำเนินการเดี่ยว ซึ่งจะให้ความสามารถในการอธิบายโดยหน่วยที่เฉพาะในลำดับต้นอย่างชัดเจนด้วยตัวผู้เรียน

หลักสูตรเป็นการวางแผนการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นสำหรับโรงเรียนที่มีความรับผิดชอบ นอกจากนั้นหลักสูตรยังหมายถึงการออกแบบลำดับของการสอน

1. คำว่าหลักสูตรหมายถึงผลที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ที่แสดงเจตนาสำหรับการใช้การสอนที่ถูกวางแผนไว้

2. หลักสูตรเป็นแผนที่จะให้โอกาสเพื่อการเรียนรู้ สำหรับผู้ที่ได้รับการศึกษา

3. หลักสูตรไม่ใช่ผลผลิตที่จับต้องได้ แต่เป็นปฏิสัมพันธ์ทางความรู้ของนักเรียนและครูที่เป็นจริงในแต่ละวัน

4. หลักสูตรหมายถึง ตัวร่างแผนการในสิ่งที่นักเรียนจะเรียน (รายวิชาที่สอน) หลักสูตรอาจหมายถึงรายวิชาทั้งหมดที่โรงเรียนเสนอให้เรียน หรือทุกรายวิชาที่ลูกนำเสนอที่โรงเรียน ในรายละเอียดของการเรียน (McBrien & Brandt, 1997)

5. หลักสูตรเป็นตัวกำหนดขององค์ความรู้และวิธีการ โดยสิ่งที่ถูกใช้ในการสื่อสาร (Block, 1998)

โดยรวมแล้วอลัน แกลทเทอร์น สรุปว่า หลักสูตรหมายถึงแผนการที่สร้างขึ้น สำหรับเป็นแนวการศึกษาในโรงเรียน โดยทั่วไปแล้วเป็นความพยายามที่จะเพิ่มความสามารถใน ทุกระดับชั้นที่มีความเป็นไปได้ในชั้นเรียน ด้วยประสบการณ์ของผู้เรียน และการรายงานของ ผู้สังเกต ซึ่งประสบการณ์ของผู้เรียนเกิดขึ้นภายใต้สิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ อีกทั้งยังมีอิทธิพล ต่อสิ่งที่เรียน ขณะที่ไวลส์และบอนดี (Wiles & Bondi, 2007) สรุปว่าหลักสูตรอาจถูกอธิบายได้ เป็นสองทาง ทางแรกอธิบายได้ว่าเป็นระยะของประสบการณ์ ที่เกิดโดยตรงและโดยอ้อม เป็นการเปิดเผยถึงความสามารถที่แต่ละคนมีอยู่ ส่วนคำอธิบายอีกทางหนึ่งนั้นอธิบายว่า เป็นประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกฝนที่โรงเรียนที่ใช้ในการสร้างความสมบูรณ์ในแต่ละคน

การศึกษาสาระสำคัญของหลักสูตร แซสส์ (Zais, 1976) ได้เสนอแนวการศึกษา หลักสูตรโดยมุ่งไปมองที่แนวคิดในทางด้านรากฐาน และ โครงสร้างของหลักสูตร เมื่อกล่าวถึง รากฐานทางหลักสูตร จะปรากฏอยู่ในแนวความคิดของการจัดทำออกแบบหลักสูตร เป็นการจัดทำ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจว่า สิ่งที่เรากำลังศึกษาอยู่นี้คืออะไร มีลักษณะอย่างไร และมีภูมิหลัง หรือประวัติความเป็นมาอย่างไร ซึ่งทำให้เราเข้าใจว่าหลักสูตรคืออะไร และเมื่อพูดถึงหลักสูตร ก็รู้ว่าการกำลังพูดถึงอะไร ในการออกแบบหลักสูตรจำเป็นต้องมีการตัดสินใจที่สำคัญ ๆ หลายเรื่อง เช่น การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือกวิชาและเนื้อหาสาระ การกำหนดจุดประสงค์ การเรียนรู้ ซึ่งหมายถึงความรู้และทักษะที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ รวมทั้งคุณธรรม และค่านิยม ที่ต้องการสร้างเสริมให้เกิดในตัวผู้เรียนและยุทธศาสตร์การเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ ที่กำหนดไว้ และการตัดสินใจต่อสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้ตัดสินใจมีความรู้เข้าใจในสิ่งที่ เป็น พื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้กำหนดได้ว่า อะไรคือความดี ความงาม อะไรคือสิ่งที่มีคุณค่า ความรู้ อะไรที่มีคุณค่าสูงสุดสำหรับผู้เรียน สังคมและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการออกแบบและ การพัฒนาหลักสูตรอย่างไร ความต้องการและการพัฒนาของผู้เรียนมีความสำคัญต่อการเรียน การสอนอย่างไร กระบวนการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับผู้เรียนและสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้อย่างไร เทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรอย่างไร การสนองความแตกต่างระหว่าง บุคคลของผู้เรียนจะทำได้อย่างไร จะสร้างความต่อเนื่องความสมดุลและความยืดหยุ่นให้เกิดขึ้นใน รูปแบบและ โครงสร้างของเนื้อหาสาระหรือสิ่งที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างไร ซึ่งความรู้พื้นฐาน เหล่านี้จะใช้เป็นข้อกำหนดของการออกแบบหลักสูตร (ธีรารัง บัวศรี, 2542) ทางด้านของ โครงสร้างของหลักสูตร แซสส์ (Zais, 1976) ได้มองโครงสร้างของหลักสูตรต่างจากนักการศึกษา อื่น ๆ ที่มองหลักสูตรที่เป็นนามธรรม แต่เขากลับมองหลักสูตรเป็นรูปธรรม ดังนั้นจึงได้เรียก โครงสร้างของหลักสูตร (Structure of Curriculum) ในลักษณะเป็นโครงร่างของหลักสูตร

(Anatomy of Curriculum) ซึ่งประกอบด้วยโครงร่าง 4 ด้าน อันได้แก่ ความมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม และการวัดผล

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Purpose) แยกได้เป็น

จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aim) หมายถึง ข้อกำหนดที่อธิบายถึงความคาดหวังที่เกิดบนพื้นฐานของแผนการและปรัชญา เช่น การตระหนักในตนเอง ลักษณะทางจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม

เป้าหมายของหลักสูตร (Curriculum Goal) หมายถึง ผลลัพธ์ของโรงเรียน ซึ่งรวมทั้งจุดหมายที่หมายถึงผลลัพธ์ในระดับชั้นเรียน ซึ่งจะแปรผันไปตามระดับของความเฉพาะตัว แต่โดยทั่วไปแล้วมักโอนเอียงไปตามระยะของเวลา ตัวอย่าง เช่น ความซาบซึ้งในวรรณกรรม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ องค์ความรู้ในเรื่องมรดกของชาวอเมริกัน

จุดประสงค์ของหลักสูตร (Curriculum Objective) หมายถึง ข้อกำหนดที่เป็นผลลัพธ์เฉพาะของการสอนในห้องเรียน โดยทั่วไปแล้วจะอิงถึงปฏิบัติการทางด้านหลักสูตรในแต่ละวัน ตัวอย่างเป้าหมายของหลักสูตร เช่น นักเรียนจะสามารถแก้ปัญหาสี่ในห้าข้อในสมการพีชคณิตกำลังสองได้

โดยสรุปจุดหมาย (Aim) เป็นตัวนำที่สำคัญที่ชี้ทิศทางของความพยายามทางการศึกษา เป็นส่วนที่สร้างการตอบสนองต่อความเกี่ยวข้องทางสังคมโดยทั่วไปในเวลาหนึ่ง ๆ โดยเฉพาะเป้าหมาย (Goal) เป็นข้อกำหนดที่มีความเฉพาะเจาะจงมากกว่าจุดหมาย เป็นตัวชี้ถึงจุดสุดท้าย หรือผลลัพธ์จากการศึกษา เป็นการชี้ให้เห็นถึงว่าส่วนใหญ่เป้าหมายจะถูกสร้างขึ้นโดยองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญ แต่นักการศึกษาจะมีบทบาทที่เร็วกว่าในการสร้างเป้าหมาย อาจกล่าวได้อีกว่าการสร้างเป้าหมายเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง

1. เนื้อหา (Content) หมายถึง ข้อเท็จจริง การสังเกต ข้อมูล ความเข้าใจ ข้อคิดเห็น ความรู้สึก ความมุ่งหมาย และการแก้ไข ทั้งปรับปรุงผลลัพธ์ที่ได้จากประสบการณ์ ซึ่งมาจากผลรวม 3 ด้านของ องค์ความรู้ (Knowledge) ความชำนาญการและกระบวนการ (Skill and Process) และคุณค่า (Value)

2. กิจกรรมการเรียนรู้ (Activity) หมายถึง รูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้ที่อยู่ในสถานการณ์การเรียนการสอนที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้จากเนื้อหาที่กำหนด

3. การประเมิน (Evaluation) เป็นการสร้างการตัดสินใจที่ทรงคุณค่า โดยทั่วไปแล้วอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่สำคัญที่มาจากหลายแหล่งข้อมูล

หากย้อนดูการศึกษาในประเทศไทยตั้งแต่ในอดีต พบว่าการศึกษาในประเทศไทยได้เริ่มจัดการศึกษาที่เริ่มมีรูปแบบมาตั้งแต่ในสมัยสุโขทัย เป็นการศึกษาที่เน้นส่งเสริมคนไปเป็นปราชญ์ที่มีความรู้ทางพระธรรมวินัย อันเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ต่อมาในสมัยอยุธยา การศึกษายังไม่แตกต่างกับในยุคสุโขทัยมากนัก ยังเน้นการศึกษาทางด้านศาสนา แต่ได้เพิ่มการศึกษามากขึ้นในด้านภาษาต่าง ๆ ดังนั้นจุดประสงค์ของการเรียนในเด็กชายคงเน้นในการอุปสมบท ส่วนเด็กหญิงยังไม่มีหลักสูตรแน่นอน อยู่ในรูปของการเรียนทางด้านโภชนาการและการเรือน การศึกษาอย่างมีระบบและมีพิธีการเริ่มต้นในสมัยรัตนโกสินทร์ เริ่มต้นด้วยหลักสูตรการเรียนในวิชาสามัญ ซึ่งกำหนดให้เรียนในวิชาต่าง ๆ รวม 3 วิชา คือ ภาษาไทย ภาษาบาลี และเลข ในช่วงท้ายของรัตนโกสินทร์ ได้มีการจัดตั้งกรมศึกษาธิการได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรไปตามเวลาและสภาพแวดล้อม ในระยะแรกมีจุดประสงค์เพื่อเตรียมคนเข้ารับราชการ (ธารง บัวศรี, 2542) ตั้งแต่ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยในปี พ.ศ. 2475 กระทรวงศึกษาธิการหรือกระทรวงธรรมการได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรหลายครั้งให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง คือ หลักสูตรปี พ.ศ. 2475, พ.ศ. 2479, พ.ศ. 2491, พ.ศ. 2496 และ พ.ศ. 2503 หลังจากนั้นผลจากการความผันผวนทางการเมืองส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตรต้องหยุดไปจนถึง พ.ศ. 2521 จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการปรับโครงสร้างทางหลักสูตรครั้งใหญ่ โดยได้นำนวัตกรรมการศึกษาและเทคโนโลยีการจัดการศึกษาสมัยใหม่เข้าใช้ในการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ซึ่งหลักสูตรปี พ.ศ. 2521 ได้แบ่งโครงสร้างเป็น 3 ระดับ คือ หลักสูตรระดับประถมศึกษา 6 ปี หลักสูตรมัธยมต้น 3 ปี และหลักสูตรมัธยมปลายอีก 3 ปี โดยอาศัยนวัตกรรมการออกแบบหลักสูตรที่อิงจุดประสงค์ (Objective Based Curriculum) การเรียนการสอน การทดสอบ การวัดผล ตัดสินผลการเรียน จะยึดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2533 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรอีกครั้งเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ที่เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนชาวไทยการพัฒนาหลักสูตรจึงมุ่งไปที่ด้านทักษะกระบวนการต่างที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อ จวบจนในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปี พ.ศ. 2542 ที่มุ่งสู่การปฏิรูปการศึกษาเพื่อการพัฒนาการศึกษาที่อยู่ในสถานะตกต่ำ โดยการพัฒนาไปสู่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างมาตรฐานพื้นฐานชีวิตของพลเมืองในชาติ (เอกรินทร์ สีมหาศาล, 2546) โครงสร้างของหลักสูตรจัดเป็นรูปแบบเดียว แต่แบ่งชั้นเรียนออกเป็น 4 ช่วงชั้น แบ่งเป็นช่วงชั้นละ 3 ปี ตั้งแต่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 6 รวม 12 ปี ตัวหลักสูตรมุ่งเน้นไปถึงความรู้พื้นฐานของประชาชนชาวไทยที่พึงมี

การใช้หลักสูตร (Curriculum Implementation)

แม้ว่าจะมีการออกแบบหลักสูตรมาอย่างดีเพียงไร แต่จะส่งผลให้กับโรงเรียนไม่มากนัก หากว่าโรงเรียนจะไม่ให้คุณค่าของหลักสูตรมากพอ เมื่อมีการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ซึ่งบ่อยครั้งที่เราพบว่าทั้งการวางแผน และการพัฒนาหลักสูตรไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างจริงจัง หลักสูตรที่พัฒนาจึงเหมือนเอกสารที่วางสะสมไว้บนชั้นหนังสือเท่านั้น เลสลีย์ (Leslie, 1976) กล่าวถึง การใช้หลักสูตรว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงและการปรับโครงสร้าง ซึ่งเป็นการปรับทั้งนิสัยส่วนบุคคล พฤติกรรม การเรียนรู้ และตัวหลักสูตรที่มีอยู่ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการที่เอาหลักการศึกษามาจากโครงการหนึ่งไปสู่โครงการใหม่ เป็นการแปรเปลี่ยนที่มีโอกาสสูงที่จะพบกับการต่อต้าน สิ่งที่ผู้นำหลักสูตรสามารถทำได้ อย่างเช่น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ร่วมงานนั้น จะขึ้นอยู่กับคุณภาพและลักษณะดั้งเดิมของแผนงานและความเที่ยงตรงของทุกก้าวจึงหวั่นหวะของการพัฒนาหลักสูตร

แม้ว่าผู้นำทางด้านหลักสูตรที่มีประสบการณ์จะตระหนักดีว่าการใช้หลักสูตรที่มีรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร ในช่วงหลังนี้ ต้องใช้ค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการดำเนินโครงการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละครั้ง ซึ่งก็พบว่าโครงการเหล่านี้มักไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะในวิชาด้านภาษาและวิชาคณิตศาสตร์ และเมื่อมีการประเมินการใช้หลักสูตร ต้องพิจารณาถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่มาจากนักการศึกษา มีข้อสรุปมากมายที่ชี้ให้เห็นว่า การใช้หลักสูตรเป็นกระบวนการวางแผนหลักสูตร และเป็นความคาดหวังในการดำเนินจากระดับการพัฒนาและออกแบบไปสู่ระดับการใช้หลักสูตร ฟูลแลนและพอมเฟรท (Fullan & Pomfret, 1977 อ้างถึงใน เอกรินทร์ สัมมาสาธิต, 2546) ได้เสนอข้อคิดว่า การใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยเวลา ปฏิสัมพันธ์บุคคลและการอบรมการปฏิบัติการ อีกทั้งการร่วมมือสนับสนุนจากบุคคลด้านอื่น ๆ สำหรับการนำหลักสูตรของแต่ละโครงการที่เกิดขึ้น จะมีการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของผู้ได้รับผลกระทบ ผู้ที่เป็นครูต้องมีความชัดเจนในจุดประสงค์ ธรรมชาติ และประโยชน์ของนวัตกรรมการเรียนรู้ นอกจากนั้นแล้วการใช้หลักสูตรยังมีความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่จำเป็นในทุกทิศทาง ซึ่งจำเป็นต้องใช้เวลาในการสร้างการยอมรับของบุคคลในเรื่องนวัตกรรม ในการยอมรับของบุคคล เราต้องแน่ใจว่าเราจะเกิดการสร้างความต้องการในการเปลี่ยนแปลง ที่จริงแล้วแม้ว่ารางวัลจะเป็นสิ่งกระตุ้นที่จะทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย แม้ว่าเราเคยพบ เชื่อและใช้เสมอ ว่าการให้รางวัลจะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการต่าง ๆ ในสถานะของสังคมที่ต้องเกี่ยวข้องกับภาวะทางเศรษฐกิจในโลกปัจจุบันนี้ เงินและวัตถุก็ยังเป็นสิ่งกระตุ้นนักการศึกษาในการดำเนินการต่าง ๆ แม้กระทั่งในเรื่องการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและการใช้หลักสูตรก็เช่นเดียวกัน หากอยู่บนเหตุผลทางการเงินหรือวัตถุตามกระแสของสังคม ก็นับได้เป็นความเสี่ยงที่สูงในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ต้องอาศัย

แรงจูงใจภายใน ที่จริงแล้วการที่เราไว้วางใจแรงกระตุ้นจากภายนอกมากเกินไปจะไปยับยั้งคนเรา ตัวอย่างของการกระตุ้นภายในเช่น การสนับสนุนส่วนบุคคลในการยอมรับโครงการใหม่ เป็นสิ่งกระตุ้นที่ดีกว่าเมื่อเทียบกับสิ่งกระตุ้นภายนอก และ เมื่อเขามีความรู้สึที่ดีต่อการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุนในการเพิ่มคุณภาพนักเรียน

แฮร์ริส (Harris, 1985) ชี้ให้เห็นถึงยุทธศาสตร์สำหรับการให้การปรับปรุงทางด้านการศึกษา เป็นสิ่งที่ไม่ง่ายที่จะแจกแจง แต่นักวิชาการ และนักการปฏิบัติยังคงมีข้อถกเถียงเกี่ยวกับความต้องการสำหรับความหมายของประสิทธิภาพของการปรับปรุงหลักสูตรและแสดงออก แฮร์ริส สังเกตจากข้อถกเถียงในปัจจุบันว่าเราสามารถค้นหาถึงข้อแนะนำทั่ว ๆ ไปสำหรับยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปได้

1. ต้องชัดเจนในอำนาจรับผิดชอบ
2. ความเกี่ยวข้องกับผลกระทบของบุคคลเกี่ยวข้องในเป้าหมายที่ตั้งไว้ การเลือกผู้ร่วมงาน และการประเมิน

3. ระบุรายละเอียดบทบาทและความรับผิดชอบของครู
4. อบรมตัวบุคคลในยุทธศาสตร์ที่เปลี่ยนไปและเทคนิคการลดความขัดแย้ง
5. แก่ไขผลการทบทวนบุคคลด้วยการสนับสนุนสิ่งที่จำเป็น

การเปลี่ยนแปลงการใช้หลักสูตรในโรงเรียนไม่มีข้อยกเว้น ความต้องการเข้าถึงภารกิจต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ที่เกี่ยวกับการใช้โปรแกรมใหม่ ควรได้รับการหนุนจากความจริงที่ ทำงานหนักตลอด 20 ปีในการปรับกลยุทธ์รับการเปลี่ยนแปลงด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน ตัวการเปลี่ยนแปลงสามารถใช้ชนิดของยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย และในการเพิ่มพูนการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตรในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้ยึดปรัชญาแบบปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) โดยการกำหนดให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วม เป็นการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาไปให้สถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาสังคมในแต่ละท้องถิ่นตามสภาพการณ์ได้ชัดเจนมากขึ้น (รุจิร ภู่อสาร, 2551) โดยมีการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน หลีกฝั่งคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าว จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน หลีกฝั่งคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

รัฐได้วางแนวทางการพัฒนาและการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในขั้นแรกเริ่มจากการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการสร้างความตระหนักให้แก่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ตั้งแต่ผู้บริหาร ครู นักเรียนให้เห็นความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา มีการดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร นอกจากนั้น โรงเรียนยังต้องส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านหลักสูตรแก่บุคลากรนอกสถานศึกษา อันได้แก่ ชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานในชุมชน หลังจากเตรียมความพร้อมของโรงเรียนแล้ว เป็นขั้นของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยผู้บริหาร โรงเรียนร่วมมือกับครู และคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา มีการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรที่คำนึงถึงสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยโรงเรียนต้องกำหนดสาระการเรียนรู้และเวลาเรียนอย่างชัดเจน ขั้นสุดท้ายเป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการศึกษา ซึ่งโรงเรียนกำหนดแนวทาง จุดมุ่งหมายการเรียนการสอนภูมิปัญญาท้องถิ่นและกำหนดเนื้อหา โดยเฉพาะการประกอบวิชาชีพ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยและต่างประเทศ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย

การที่ประเทศไทยในปัจจุบันได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร ส่งผลให้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย ประสพกับปัญหาหลายด้าน รวมทั้งทางด้านการศึกษาที่ไม่สามารถพัฒนาให้สอดคล้องไปกับการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลาได้ จึงได้มีการกำหนดการแก้ปัญหาการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับ พ.ศ. 2542 อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของชาติขึ้นใหม่เป็น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และจากการวิจัย และ

ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) พบว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการเช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหา และความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และจากผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติในระดับพื้นฐาน (O-Net) ที่พบว่า “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมา มีค่าเฉลี่ยลดลงและต่ำกว่ามาตรฐาน และนักเรียนยังขาดทักษะในการคิด” อีกทั้งผลจากการวิจัยของ PISA ซึ่งเป็นโครงการขององค์กรเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) พบว่า “นักเรียนไทยในระดับมัธยมศึกษา (อายุ 15 ปี) จำนวน 37 เปอร์เซ็นต์อ่านภาษาไทยไม่รู้เรื่อง วิเคราะห์ความหมายไม่ถูก และใช้ภาษาไทยให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ ไม่ได้” จึงเป็นเหตุที่นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ปรากฏสาระสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากสถานการณ์ในสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ประชากรไทยไม่สามารถพัฒนาตามได้ทัน จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งชาติ จึงได้กำหนดหลักการที่สำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลักการที่สำคัญดังนี้

1.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

1.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

1.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการท้องถิ่น

1.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและ การจัดการเรียนรู้

1.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2. จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับ ผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

2.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย

2.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

จุดมุ่งหมายนี้ถูกวางไว้ ประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลเมือง โลก โดยมีคุณลักษณะ รักชาติ ศาสตร์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

3. เนื้อหาสาระ

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมอง และ พหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดการจัดเวลาเรียนในแต่ละช่วงชั้น ตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

3.1 ระดับช่วงชั้น กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

3.2 สารการเรียนรู้ ได้ถูกจัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษาที่ได้รับไว้

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรออกเป็น 8 กลุ่มดังนี้ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 4) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา 6) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 7) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวอย่างของเนื้อหาสาระที่จัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จัดเป็นทักษะพื้นฐานเบื้องต้นของการศึกษา อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ได้จัดเนื้อหาสาระและกำหนดมาตรฐานคุณภาพของแต่ละสาระการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต และการศึกษาต่อเพิ่มเติมทางด้านอื่นไว้ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วย 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดู และการพูด สาระหลักการใช้ภาษา สาระวรรณคดี และวรรณกรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย 6 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระจำนวน และการดำเนินการ สาระการวัด สาระเรขาคณิต สาระพีชคณิต สาระการวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น สาระทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์

4. การวัดการประเมิน

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของ

ผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่

4.1. ระดับชั้นเรียน

เป็นการวัด และประเมินผลเป็นการตรวจสอบการพัฒนาในการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ

4.2 ระดับสถานศึกษา

เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ว่าผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และสามารถนำผลการเรียนในสถานศึกษาไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับเขตพื้นที่ และระดับชาติ

4.3 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

4.4 ระดับชาติ

เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อใช้ในการวางแผน และเป็นข้อมูลในการตัดสินใจระดับนโยบายของประเทศ

เกณฑ์การตัดสิน การให้ระดับ และการรายงานผลการเรียน

1. การตัดสินผลการเรียน

การตัดสินผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มศักยภาพ

2. ระดับประถมศึกษา

- 2.1 ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
- 2.2 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 2.3 ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
- 2.4 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. ระดับมัธยมศึกษา

- 3.1 ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น
- 3.2 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 3.3 ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
- 3.4 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน
- 3.5 คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. การให้ระดับผลการเรียน

4.1 ระดับประถมศึกษา

4.1.1 ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ หรือระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

4.1.2 การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นั้น ให้มีระดับผลการประเมินเป็นดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน

4.1.3 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณา ทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

4.2 ระดับมัธยมศึกษา

4.2.1 ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ

4.2.2 การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้มีระดับผลการประเมินเป็นดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน

4.2.3 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณา ทั้งเวลาการเข้าร่วม กิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

5. การรายงานผลการเรียน

5.1 การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครอง และผู้เรียนทราบ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำ เอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

5.2 การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพของการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในสหรัฐอเมริกา

เมื่อเปรียบเทียบการศึกษากับในต่างประเทศเช่น การศึกษาในสหรัฐอเมริกา พบว่าในแต่ละรัฐจะมีการควบคุมคุณภาพการเรียนการสอน และ วางแผนการศึกษาของตนเองโดยไม่ขึ้นกับรัฐบาลกลาง ทุกรัฐจะมีหน่วยงาน การศึกษากลางกระทรวงศึกษาธิการ คอยกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ แนะนำเงิน งบประมาณอุดหนุนให้ โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยจากเงินภาษี ที่เก็บได้จากประชาชนในแต่ละรัฐ การศึกษาภาคบังคับ นักเรียนอเมริกัน ทุกคนจะเรียนฟรีไม่ว่าจะอยู่ที่รัฐใด จนจบชั้น มัธยมศึกษา หรือ Grade 12 โดยแต่ละรัฐจะวางหลักสูตรของรัฐตนเอง แต่จะมีโครงสร้าง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นแกนกลางร่วมกัน โดยกำหนดวิชาหลักที่ต้องเรียนเป็นวิชาแกน อย่างน้อย 5 วิชาดังนี้

1. วิทยาศาสตร์ (Science) โดยทั่วไปเรียนอย่างต่ำ 2 ปี ในวิชาชีวและวิชาเคมี
2. คณิตศาสตร์ (Mathematic) โดยทั่วไปเรียนอย่างต่ำ 2 ปี ในวิชา พีชคณิต/ เรขาคณิต พีชคณิต2 และ/ หรือ เตรียมแคลคูลัส/ ตรรกณิต
3. ภาษาอังกฤษ (Reading and Writing) โดยทั่วไปเรียนอย่างต่ำ 4 ปี โดยรวมวิชา วรรณคดี และมนุษยธรรม
4. สังคมศาสตร์ (Social Science) โดยทั่วไปเรียนอย่างต่ำ 3 ปี โดยรวมวิชา ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์/ เศรษฐศาสตร์
5. พลศึกษา (Physical Education) โดยทั่วไปเรียนอย่างน้อย 1 ปี

มีบางรัฐได้บรรจุวิชาสุขภาพรวมในวิชาแกนให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับสรีระวิทยา สารอาหาร การปฐมพยาบาล ความสัมพันธ์ทางเพศ และการคุมกำเนิด บางทีก็มีวิชาที่ว่าด้วยการต่อต้านยาเสพติด เข้าไปรวมอยู่ในวิชาสุขภาพ นอกจากนั้นโรงเรียนจะเป็นผู้กำหนดวิชาเลือกให้นักเรียน โดยโรงเรียนจะกำหนดวิชาที่มีความหลากหลายมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับงบประมาณของโรงเรียนและการจัดวางหลักสูตรของโรงเรียน ซึ่งตัวอย่างของวิชาเลือกเช่น

1. ทัศนศิลป์ (Visual Arts) เช่น งานเขียน ปั้น วาด ภาพถ่าย
2. ศิลปะการแสดง (Performing Arts) เช่น ละคร วงดนตรี คณะนักเรียน วงออร์เคสตรา เต้นรำ
3. เทคโนโลยี (Technology Education) เช่น งานไม้ โลหะ ช่างยนต์ หุ่นยนต์
4. คอมพิวเตอร์ (Computer) เช่น โปรแกรม word การเขียนโปรแกรม ออกแบบกราฟฟิก
5. กีฬา (Athletics) เช่น อเมริกันฟุตบอล บาสเกตบอล กรีฑา วัยรุ่น เทนนิส ยิมนาสติก มวยปล้ำ หรือ เชียร์ลีดเดอร์
6. งานพิมพ์ (Publishing) เช่น วารสาร/ หนังสือพิมพ์นักเรียน หนังสือรุ่น/ หนังสือประจำปี วรรณกรรม
7. ภาษาต่างประเทศ (Foreign Languages) เช่น ภาษาสเปน ฝรั่งเศส จีน ลาติน กรีก เยอรมัน อิตาลี หรือญี่ปุ่น

ด้านการกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการเรียน USA โดยทั่วไปการให้คะแนนจะมีแตกต่างกันในแต่ละโรงเรียน แต่ก็มีลักษณะพื้นฐานที่ให้คะแนน เป็นตำแหน่ง Percentile หรือให้คะแนนจาก 0-100 และกำหนดให้การให้เกรดจากคะแนนดังต่อไปนี้

A		B		C		D					
-	+	-	+	-	+	-	+				
100-97	96-93	92-90	89-87	86-83	82-80	79-77	76-73	72-70	69-67	67-63	62-60

ต่ำกว่า 60 เปอร์เซนต์ ได้เกรด E,N,U หรือ F

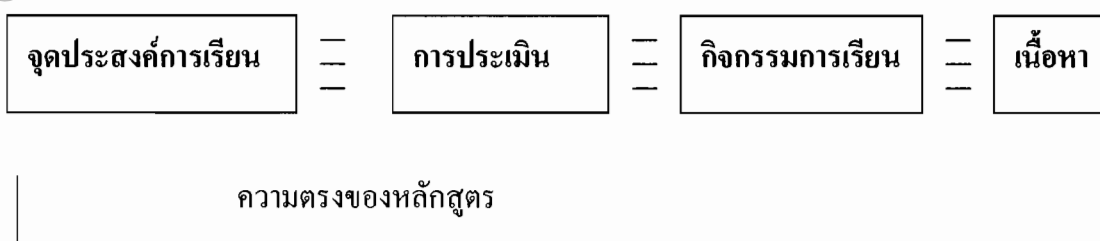
การตัดสินการให้ “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่านเกณฑ์” ในแต่ละรัฐอาจมีความแตกต่างกัน ตามข้อกำหนดของแต่ละรัฐ ตัวอย่างการตัดสินคะแนนของบางรัฐเช่น ในรัฐเท็กซัส หรือ รัฐเวอร์จิเนีย

กำหนดให้เกรด “D” (คะแนนที่ต่ำกว่า 70) หมายถึงการไม่ผ่านการสอบ ในขณะเดียวกัน การตัดสินใจในบางรัฐ เช่นการตัดสินคะแนนจากครู ชาวาย กำหนดการให้เกรด “D” หมายถึงการสอบผ่านระดับชั้นเรียน

ความตรงของหลักสูตร

เกลททอร์น และ บอสชี (Glatthorn & Boschee, 2006) ได้ให้ความหมายของ ความตรงของหลักสูตร(Curriculum Alignment) ว่าเป็นกระบวนการสร้างความมั่นใจว่าตัวหลักสูตร การสอน การทดสอบ และการรายงานผล มีความสอดคล้องกันอย่างแนบชิด ในหลายโรงเรียนพบว่ามีความเหมือนกันไม่มากนักในเรื่องของหลักสูตร แผนการสอนของครู และการวัดการประเมิน ความตรงของหลักสูตรเป็นความพยายามที่จะรักษา แก้ไขในสถานการณ์ที่เป็นปัญหาในการที่จะปรับปรุงความสำเร็จของนักเรียน

ความตรงของหลักสูตร หมายถึงการสร้างความมั่นใจว่าสิ่งที่สอนในโรงเรียนนั้นเข้าได้กับมาตรฐานและการประเมินที่กำหนดขึ้น โดยรัฐสำหรับแต่ละระดับการศึกษา กล่าวได้ว่าเป็นทางที่กำหนดในแนวทางของหลักสูตรในมาตรฐานที่จะสร้างความเชื่อมั่นในเนื้อหาที่สอนตามที่คาดหวัง สำหรับในแต่ละรัฐที่ใช้การทดสอบในการสร้างความสำเร็จของนักเรียน โรงเรียนอาจสร้างความตรงของหลักสูตรของเขาด้วยเนื้อหาของการสอบที่สร้างความมั่นใจว่านักเรียนได้เรียนเนื้อหาที่ต้องการก่อนที่จะมีการสอบ ความตรงคือกระบวนการของการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร การสอน และการประเมินต่อมาตรฐานของเนื้อหา ส่วนมหาวิทยาลัยเมอร์คอซ ได้วางความหมายของความตรงของหลักสูตรได้หมายถึงทางของการประเมิน กิจกรรมการเรียนการสอน และเนื้อหาที่สอดคล้องและสนับสนุนจุดประสงค์ของการเรียนรู้

ภาพที่ 2 ความหมายของความตรงของหลักสูตร

กระบวนการความตรงสามารถที่จะนำมาซึ่งจุดประสงค์อย่างละเอียด ได้รวมเอาจุดประสงค์ที่ไม่ชัดเจนและทบทวนถึงหลักฐานอื่นๆที่สนับสนุนถึงผลที่เกิดจากการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน มีความเห็นที่สอดคล้องว่า ความตรงมีความสำคัญต่อมาตรฐาน หลักสูตร การสอน และการประเมิน ใน 3 ด้าน คือ ความตรงสร้างความเชื่อมั่นว่า ตัวหลักสูตร การประเมินที่น่าเชื่อถือ และประสิทธิภาพการเรียนรู้ จะสะท้อนเป้าหมายทางเนื้อหา และกระบวนการในมาตรฐานเนื้อหาการเรียนรู้ ความตรงแสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างพัฒนาการของเด็กเล็กและขอบเขตของเนื้อหา ความตรงเป็นหนทางสนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการพัฒนาของเด็กทุกคน

การศึกษาในอดีตที่ผ่านมา นักการศึกษามักให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการศึกษา แต่บ่อยครั้งที่พบว่ายังไม่สามารถบรรลุถึงเป้าประสงค์ทางการศึกษาที่วางไว้ จึงมีการแสวงหาเหตุผลที่ช่วยให้บรรลุถึงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ตั้งไว้ ความตรง (Alignment) นับเป็นการให้เหตุผลที่สำคัญสำหรับระบบการศึกษา แม้ว่าคุณค่าของมาตรฐานความตรงและการประเมินเป็นที่รู้จักไม่มากนัก ความตรงเป็นเรื่องที่เพิ่งได้เริ่มถูกให้ความสำคัญในต้นทศวรรษ 1990 ด้วยการปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาคณิตศาสตร์ และความพยายามในการปฏิรูประบบการศึกษา นักการศึกษาได้ระลึกเสมอว่าถ้ารากฐานของนโยบายไม่ถูกทำให้มีความตรง ระบบต่าง ๆ ในการศึกษาจะไม่สามารถดำเนินไปได้ และจะเกิดการส่งข้อมูลที่ผิดพลาด เป็นการบั่นทอนประสิทธิภาพลง ตัวอย่าง โครงการริเริ่มอย่างเป็นระบบของมูลนิธิวิทยาแห่งชาติ (NSF) ของสหรัฐอเมริกา ได้ร่วมมือโดยตรงกับรัฐ มณฑล และศาสนา ในการตั้งเป้าหมาย อย่างสูงสำหรับการเรียนของนักเรียน โดยการพัฒนาที่เล็งถึง ระบบของนโยบายอย่างมีความต่อเนื่อง ในส่วนของความตรงของการประเมินด้วยเป้าหมายเหล่านี้ หน่วยงานการพัฒนาโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา ได้อธิบายถึงการประเมินว่าต้องมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานอย่างไร ในสิ่งที่ควรประเมิน อีกทั้งมีความตรงด้วยเนื้อหาที่ทำนายของรัฐ และมาตรฐานการแสดงผลของนักเรียน

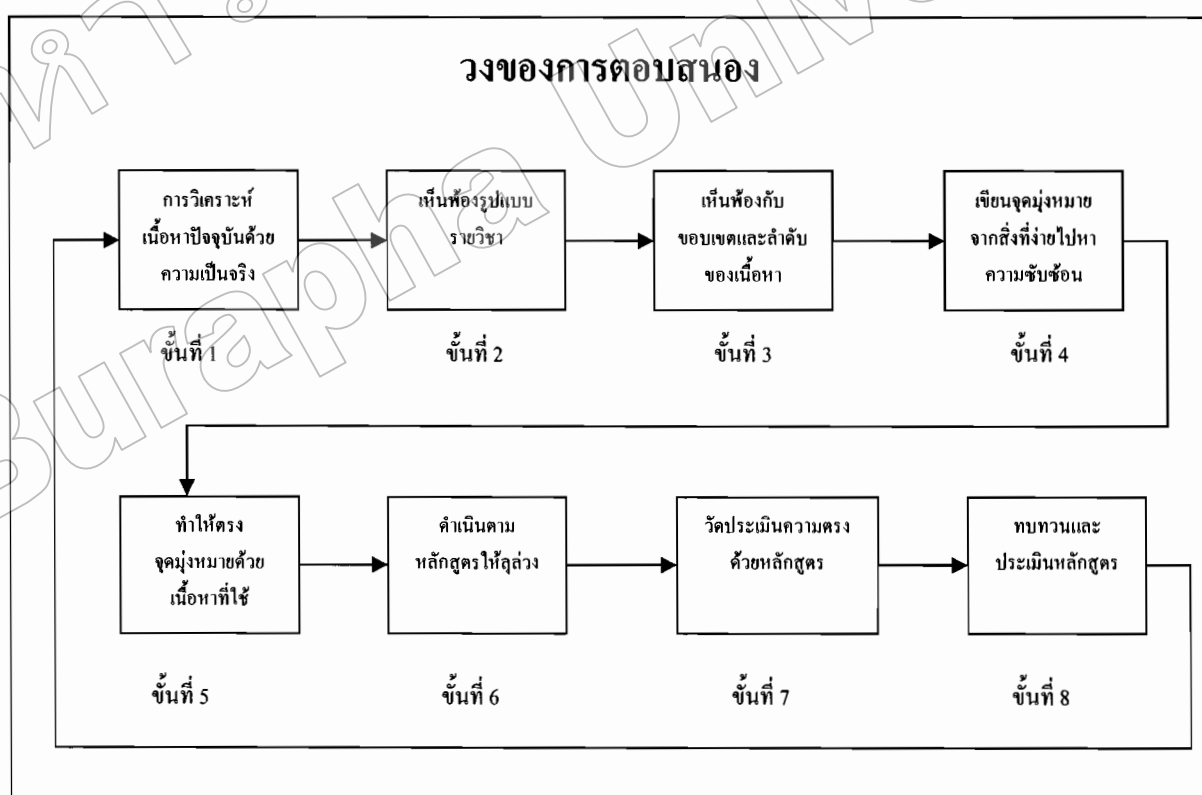
การอธิบายของกระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับเป้าหมายปี ค.ศ. 2000 ในหน่วยปฏิบัติการทางการศึกษาและการปฏิบัติการในโรงเรียนประถมและมัธยม ได้แจกแจงถึงความตรงของหลักสูตร การสอน การพัฒนาอาชีพและการประเมินเป็นหัวใจที่ชี้ถึงการแสดงผลของรัฐ เขตการศึกษา และโรงเรียนในการพยายามต่อสู้เพื่อให้ถึงมาตรฐาน และเมื่อไม่นานมานี้ ในนโยบาย “No Child Left Behind Act of 2001” ได้ถูกนำมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและขยายกว้างตลอดถึงปีการศึกษา 2004-2005 สำหรับด้านภาษา ศิลปะ และคณิตศาสตร์ และได้ปรับความต้องการในวิชาวิทยาศาสตร์ โดยเริ่มในปีการศึกษา 2007 - 2008 ซึ่งก่อนหน้านี้ การประเมินได้ถูกถ่วงให้ตรงด้วยเนื้อหาทางการศึกษา และมาตรฐานความสำเร็จของนักเรียน

แนวคิดของของสก็อต (Scott, 1983) ผู้เขียน *Achieving curriculum alignment in schools* ในเรื่องความตรงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งตามความคิดของเขา ความตรงของหลักสูตร ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่าความสำเร็จของนักเรียนจะสามารถเพิ่มขึ้นเมื่อมีฐาน 4 ข้อของหลักสูตรมีความเชื่อมโยงกลมกลืนกันอย่างใกล้ชิด ฐานทั้ง 4 ได้แก่ 1. ตัวหลักสูตร 2. การสอนในห้องเรียน 3. การประเมิน 4. ผลการเรียนรู้และการรายงาน ตัวหลักสูตรได้วางเจตนาในแนวทางการเรียนของนักเรียน การสอนในห้องเรียน การสอนในห้องเรียนได้สนับสนุนเจตนาของหลักสูตร การวัดผลประเมินผลความสำเร็จของนักเรียนของเจตนาของการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และรายงานการเรียนรู้ได้ชี้ให้เห็นถึงความก้าวหน้าสัมพัทธ์กับตัวหลักสูตร

อิงริส (English, 1999) ได้อธิบายความตรงของหลักสูตรเป็นเหมือนการกำหนดความกลมกลืนกันหลักสูตรที่เป็นทางการ การสอนและการวัดผล ในความคิดของเขาเพื่อให้ได้มาในความกลมกลืนและเข้ากันได้ของหลักสูตร โรงเรียนต้องมีความหลากหลายที่จะส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรควรเข้ากันได้กับเนื้อหาการทดสอบทาง Methodology ของการสอน และควรเข้ากันได้กับบริบทของการทดสอบ ความสำคัญ (เน้น) ของการสอนควรเข้ากันได้กับสำคัญของการทดสอบในรูปแบบของการจัดเวลาในการสอนให้พอเพียงสำหรับนักเรียนในทักษะการทดสอบและความรู้ และความสนใจควรให้หลังจากนั้นและเวลา ในการสอนที่เกิดขึ้น อิงริส ได้จำแนกความตรงของหลักสูตรไว้ 3 ระดับ ที่มีความสำคัญต่อการได้มาซึ่งเงื่อนไขของความสมเหตุสมผล ระดับที่ 1 เป็นความตรงของเนื้อหาที่ชี้ชัดถึงเนื้อหาของการทดสอบคณิตศาสตร์ ที่เป็นเนื้อหาที่บรรจุในเป้าหมายของหลักสูตรที่ถูกเขียนไว้ ทักษะและความรู้ที่ประเมินบนเครื่องมือการทดสอบต้องถูกนับรวมเข้าในหลักสูตรที่ถูกเขียนไว้ ในเนื้อหาของหลักสูตรที่เป็นปัจจุบัน ได้รับการรับรองว่าจะถูกนำมาสอนมากกว่า แต่ถ้าความไม่ปัจจุบันขาดซึ่งความตรงของเนื้อหา ครูอาจไม่รู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ต้องสอนนักเรียนให้เป็นผู้ประสบความสำเร็จ ระดับที่ 2 ของความตรงของหลักสูตรที่อิงริส ได้อธิบายไว้ในความตรงของบริบท โดยที่ความตรงของบริบทอ้างอิงถึงเนื้อหาของการทดสอบที่ถูกสอบในแบบเดียวกัน ในส่วนที่จะถูกทดสอบ ครูต้องรู้ถึงว่านักเรียนจะถูกประเมินบนการทดสอบและสอนทักษะและความรู้ในแบบเดียวกันอย่างไร โดยการใช้คำทางวิชาการเช่นเดียวกับที่จะใช้ในการทดสอบ ระดับที่ 3 ของความตรงของหลักสูตรที่อธิบายโดย อิงริส กล่าวถึง ระดับความตรงของเนื้อหาสาระ เป็นระดับที่อยู่ในความคาดหวังที่เข้าใจได้ ในมาตรฐานของเนื้อหาสาระและวิธีการประเมินต้องเข้ากันได้กับระดับความคิดที่จำเป็นสำหรับนักเรียน ซึ่งความตรงทั้ง 3 ระดับต้องถูกนำเสนอระหว่างการ

ทดสอบหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่จะแปรเปลี่ยนไปเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียน แฮร์ริส (Harris, 1985) ได้นำเสนอถึงความตรงของหลักสูตรว่า เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมการสอนที่ครอบคลุมจุดมุ่งหมายทั้งหมดของรัฐ และประเมินความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนบนจุดมุ่งหมายของรัฐ เขายังได้ยืนยันต่อไปอีกว่า โรงเรียนควรสอนนักเรียนในสิ่งที่ตัวนักเรียนคาดหวังจะเรียนและควรทดสอบนักเรียนเฉพาะในสิ่งที่เขาได้เรียนรู้เท่านั้น

สตีเวน (Steven, 1984) ได้เสนอแนวคิดของ ความตรงของหลักสูตรว่าเป็นระบบที่เข้าสู่การพัฒนาและประเมินหลักสูตร ระบบนี้มีส่วนประกอบพื้นฐานอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ Input, Process and Output ในทางเดียวกัน โบรสกี (Broski, 1976) ได้เขียน ถึง 3 ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ การกำหนด การพัฒนา และการประเมิน โบรสกี อธิบายถึงกระบวนการเป็นสิ่งที่มีการตอบสนองตลอดเวลาและเป็นเหมือนส่วนของโซ่ที่ต่อกันเกี่ยวกันต่อเนื่องกันตลอด ความตรงของหลักสูตรก็เป็นสิ่งที่ดำเนินในลักษณะเดียวกับกระบวนการที่มีการตอบสนองตลอดเวลา แต่ได้ขยายขั้นนี้ออกเป็น 8 ขั้นตอนตามพื้นฐานตามลำดับ เนื่องจากที่เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินกระบวนการนี้อาจปรากฏเห็นได้มากขึ้นสำหรับผู้ที่ยึดคิดในแบบระบบ

ภาพที่ 3 ลำดับขั้นตอนวงตอบสนองความตรงของหลักสูตร

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาปัจจุบันด้วยความเป็นจริง

การดำเนินตามลำดับที่วางไว้อย่างเคร่งครัด ราวกับเป็นวัตถุ จะเป็นการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่พร้อมสำหรับการออกไปประกอบอาชีพ หัวข้อต่าง ๆ ต้องถูกนำมาพิจารณาด้วยความเป็นจริงตลอดเวลาในระหว่างการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นที่ 2 เห็นพ้องรูปแบบรายวิชา

การวางรูปแบบรายวิชาโดยทั่วไปจะช่วยให้ผู้เรียนกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ครอบคลุมและบรรลุถึงเป้าหมาย การใช้รูปแบบรายวิชาเดียวในโปรแกรมที่ช่วยนักเรียนให้เข้าใจประเด็นที่สำคัญ เช่นรูปแบบการให้เกรดการเรียนเพียงเล็กน้อย ก็ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในวิชาที่สอน

ขั้นที่ 3 เห็นพ้องกับขอบเขตและลำดับของเนื้อหา

ในประสิทธิภาพของหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาจะเป็นตัวตอบสนองต่อขอบเขตและลำดับของหลักสูตรที่กำหนด สำหรับโปรแกรมขนาดเล็ก ระบบนี้สามารถถูกจัดด้วยระบบการประเมิน

ขั้นที่ 4 เขียนจุดมุ่งหมายจากสิ่งที่ย้ายไปหาความซับซ้อน

จุดมุ่งหมายเป็นเสมือนแผนที่ที่เป็นตัวชี้ว่า ระหว่างสถานที่สองแห่ง เส้นทางใดจะเป็นเส้นทางที่ดีที่สุดใน การพัฒนาจุดมุ่งหมายต้องถามตนเองว่า เราคาดหวังให้ผู้เรียนแสดงออกในระดับใด การแสดงออกในระดับพื้นฐานหรือระดับที่ยากกว่าหรือไม่ การแสดงออกในระดับที่สูงขึ้นและทักษะการคิดวิเคราะห์เช่นการประเมินและการวิเคราะห์หรือไม่

ขั้นที่ 5 ทำให้ตรงจุดมุ่งหมายด้วยเนื้อหาที่ใช้

จุดสำคัญสำหรับผู้สอนในจุดนี้ต้องกำหนดการใช้หนังสืออ้างอิงที่เลือก ในความกลมกลืนกับวิธีการเรียนรู้อื่น ๆ เป็นการช่วยผู้เรียนบรรลุถึงจุดมุ่งหมายของรายวิชา เพราะว่าในทุกวันนี้มีหนังสืออ้างอิงน้อยมากที่จะอยู่ในเกณฑ์นี้ อีกทั้งผู้สอนมักถูกคาดหวังที่จะเป็นผู้สังเคราะห์ เนื้อหา และแสดงเนื้อหาที่ขัดแย้งจากแหล่งที่ผู้เรียนเข้าใจได้

ขั้นที่ 6 ดำเนินตามหลักสูตรให้ลุล่วง

การใช้หลักสูตรอาจจะจัดได้ว่าเป็นขั้นที่ยากมากที่สุดในการเข้าสู่ระบบ การสอนเป็นระบบที่เป็นพลวัตร มากกว่าระบบที่นิ่ง ผู้สอนควรจะวางแผนเองในลักษณะของผู้วิจัยเชิงปฏิบัติ และใช้การเพิ่มการนำเข้าจากหลักสูตรหนึ่งเพื่อแก้ไขในหลักสูตรหน้า

ขั้นที่ 7 การทำให้การวัดประเมินตรงตามหลักสูตร

ผู้เรียนถูกคาดหวังว่า สิ่งที่เรียนจะถูกแสดงออกได้ชัดในผลของการประเมิน และสามารถแสดงออกในตัวของผู้เรียน

ขั้นที่ 8 ทบทวนและประเมินหลักสูตร

การปรับปรุงหลักสูตรในปัจจุบันเป็นกิจกรรมที่กระทำต่อเนื่อง ที่ควรปรากฏในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรที่จะรู้ว่าอะไรที่ปรับเปลี่ยนไม่ได้ ในขณะที่กำลังสอนในรายวิชานั้น ๆ อย่างไรก็ตาม การทบทวนอย่างเป็นทางการ การประเมินและปรับปรุงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการสรุปในรายวิชา

ข้อคิดเห็นของกลุ่มผู้นำทางการศึกษาในเรื่องของความตรงของหลักสูตรเห็นพ้องกันในเรื่องของการเริ่มต้นจากการทำให้ตัวเนื้อหาหลักสูตรและการสอนตามหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน ดังที่ปรากฏในประเทศสหรัฐอเมริกา เขตการศึกษาของรัฐสามารถแบ่งเบาปัญหาของรัฐโดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรฐานของรัฐ (Schmoker & Zittleman, 1999) ดังนี้ 1) เริ่มด้วยมาตรฐานที่ได้รับการประเมิน 2) ภายใต้อาการประเมินของรัฐ ต้องเพิ่มการพิจารณาอย่างสุขุมในแต่ละมาตรฐาน 3) อย่าเพิ่มหัวข้อมากกว่าที่สามารถจะสอนและประเมินอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

ความตรงของหลักสูตรนับได้ว่าเป็นความสำคัญยิ่งต่อการศึกษา เพราะจะทำให้เราสามารถเข้าใจและตรวจสอบที่ดำเนินการ ทางด้านการสอน การประเมิน และการรายงานผลที่จะตอบสนองต่ออุดมการณ์ของหลักสูตรของโรงเรียน รัฐได้จัดให้มีโครงการทดสอบมาตรฐานบนพื้นฐานที่สำคัญต่อโรงเรียนและเขตการศึกษาในการการตัดสินใจ ประเมิน ในระดับประเทศ ซึ่งทั้งในเขตการศึกษาของรัฐและรัฐบาลต่างใช้ข้อมูลนี้ในการทดสอบมาตรฐานซึ่งเป็นการวัดประสิทธิภาพของโรงเรียน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1987 ในประเทศสหรัฐอเมริกา เจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้าของโรงเรียนของรัฐ ได้อาศัยข้อมูลการทดสอบมาตรฐานในการจัดอันดับของค่าเฉลี่ยของผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละรัฐของสหรัฐอเมริกา และในบางรัฐที่ผู้สร้างนโยบายทางการศึกษาของรัฐได้ใช้ข้อมูลในการทดสอบมาตรฐานในการจัดอันดับเขตการศึกษา ต่อมาในปี ค.ศ. 1999 มี 18 รัฐที่ต้องการให้นักเรียนผ่านการสอบวัดคุณภาพขั้นต่ำเพื่อจบการศึกษา มี 14 รัฐ ที่โรงเรียนประสบความสำเร็จทางด้านการเงิน 19 รัฐที่มีโครงการช่วยเหลือ สำหรับโรงเรียนที่ล้มเหลว และ 16 รัฐที่มีกำลังที่จะปิด โดยรัฐเข้าควบคุม หรือปฏิรูปโรงเรียนที่ล้มเหลว ในขณะที่ใช้คะแนนมาตรฐานสำหรับจัดผลของนักเรียนที่เพียงมีความสัมพันธ์เพียงห่างกับอุดมการณ์ทางการศึกษาของการออกแบบหลักสูตรของเขตการศึกษาและการสอน แต่กระนั้น ก็มีการมุ่งความสนใจไปที่การทดสอบมาตรฐาน ที่จะเป็นคำอธิบายที่สำคัญ

สกอต (Scott, 1983) ได้บอกถึงความสำคัญของข้อมูลการทดสอบมาตรฐาน แต่ได้แย้งในปัญหาหลักกับการใช้ข้อมูลการทดสอบมาตรฐานสำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ ปัญหานี้เกิดขึ้นบ่อย การทดสอบมาตรฐานไม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับหลักสูตรที่ใช้ในการสอน

ในรัฐที่การทดสอบมาตรฐานไม่ได้ออกแบบการวัดพิเศษให้เหมาะสำหรับหลักสูตรท้องถิ่น ตัวอย่างของการไม่สอดคล้องกันระหว่างเนื้อหาที่สอน และเนื้อหาที่ทดสอบ ซึ่งอาจเห็นได้ใน แนวการสอน จากการศึกษาของสก็อต ได้มุ่งไปที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 100 ห้อง และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 100 ห้องและ กำหนดการสอนเนื้อหา และการประเมินเนื้อหาพบว่า บ่อยครั้งที่ไม่มีสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญ

ความจริงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือว่าเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่ทำให้ ตัวหลักสูตร การสอน การประเมิน และการรายงานผลตามหลักสูตร มีความเกี่ยวข้องกันอย่าง ใกล้ชิด ซึ่งเป็นกระบวนการที่ดีต้องมีการรวมเอาเนื้อหา บริบท และความเข้าใจในความตรงเข้าด้วยกัน ซึ่งนั่นก็คือการที่ทำให้มีการสอดคล้องกันอย่างชัดเจนในเป้าหมายของหลักสูตรที่ถูกเขียนไว้ กับเนื้อหาของการสอนครูผู้สอน และการทดสอบตามเนื้อหาที่นักเรียนได้รับ อีกทั้งมีความ สอดคล้องกันอย่างชัดเจนในความรู้ความเข้าใจของนักเรียนถึงความสำเร็จที่นักเรียนจะได้รับใน การเรียน กับเนื้อหาที่ใช้ในการทดสอบเช่นเดียวกัน

แรนเนล (Ranells, 2004) ได้ศึกษาความจริงของหลักสูตรการศึกษาใน โรงเรียน ขนาดเล็กใน รัฐ โอไฮโอ โดยจัดทำกิจกรรมการศึกษาความจริงของหลักสูตรไว้ 8 ขั้นตอนคือ

- 1) การศึกษานำ 2) การศึกษาสภาพปัจจุบัน 3) คำถามงานวิจัย 4) การออกแบบการวิจัย
- 5) กลุ่มประชากร 6) บทบาทผู้วิจัย 7) การเก็บรวบรวมข้อมูล 8) การวิเคราะห์ข้อมูล

การสอนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

เมื่อมีการศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน นักการศึกษาทั่วไปมักจะมุ่งไปที่วิธีการสอน ของครูในโรงเรียน ในปี ค.ศ. 1966 โคลแมน (Coleman, 1966) ได้รายงานการศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษาของนักเรียนที่แตกต่างออกไป โดยในรายงานของโคลแมนได้พบว่าผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับต่อไปนี้

1. เมื่อควบคุมตัวแปรภูมิหลังทางด้านเศรษฐกิจทางสังคม ความแตกต่างระหว่าง โรงเรียนทางฐานะส่งผลไม่มากกับความแตกต่างทางด้านผลสัมฤทธิ์
2. เฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มด้อยโอกาสในโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนผิวขาว
3. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนกับภูมิหลังทางการศึกษา และความมุ่งมั่นของนักเรียนในโรงเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยขององอาจ นัยวัฒน์ที่พบว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น โดยแสดงออกทางคะแนนผลการทดสอบของนักเรียน เมื่อโรงเรียนเอาใจใส่ดำเนินการทางด้านปรับลักษณะทางภูมิหลังของนักเรียน (องอาจ นัยวัฒน์, 2544)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ได้รับอิทธิพลจากลักษณะของโรงเรียนไม่มากนัก ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากภูมิหลังและบริบททางสังคมมากกว่า

หลักการสอน การประเมิน และการรายงานผล

ในการดำเนินการทางด้านการศึกษาที่จะให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เราพบว่าเป้าหมายของการศึกษาจะสามารถเห็นได้ชัดที่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุถึงจุดประสงค์ของหลักสูตร ต้องอาศัยการสอนของครู การประเมินในโรงเรียน และการรายงานผลต้องผู้ปกครองและบุคคลทั่วไปที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ตุ้มถ อมรวิวัฒน์ (2533, หน้า 460) อธิบายความหมายของการสอนไว้ว่า การสอนคือ สถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ได้แก่

1. มีความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อม และครูกับนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม
2. ความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่
3. ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

สุพิน บุญชูวงศ์ (2531, หน้า 3 - 4) ให้ความหมายของการสอนไว้ว่า การสอนคือการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้นักเรียนได้ปะทะเพื่อที่จะให้เกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น การสอนจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม การสอนจึงเป็นภารกิจที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ จึงจะสามารถก่อให้เกิดประสบการณ์ที่มีความหมายต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน

ลำพอง บุญช่วย (2530, หน้า 8 - 9) กล่าวถึง การสอนว่า เป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อนต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ อาศัยศาสตร์ก็ตรงที่ผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการสอน และเป็นผู้มีศิลปะหรือมีกลวิธี มีเทคนิคในด้านต่าง ๆ อีกมากมาย

อากรณ์ ใจเที่ยง (2550) ให้ข้อสรุปว่า การสอนคือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน

หลักการสอนเป็นหลักการที่คำนึงถึงหลักทางด้านจิตวิทยาในการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้สะดวกง่ายดายขึ้น และเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งมีหลักการดังนี้

1. สอนให้สอดคล้องกับวุฒิภาวะและความพร้อมของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนยังไม่พร้อม จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนก่อน ควรได้สำรวจความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน สำรวจความสามารถและทักษะต่าง ๆ ถ้ายังขาดหรือบกพร่องก็ต้องซ่อมเสริมพื้นฐานที่จำเป็นเสียก่อน
2. สอนโดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และขอบข่ายเนื้อหาที่เรียน ให้ผู้เรียนได้ทราบอย่างชัดเจน
3. สอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ (Learning by Doing) ได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง
4. สอนโดยจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยากให้ผู้เรียนได้เห็น โครงร่างทั้งหมดก่อน รายละเอียด และโยงความสัมพันธ์ของรายละเอียดเหล่านั้น
5. สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พยายามมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ช่วยเหลือผู้ที่เรียนช้าให้เรียนได้ทันผู้ที่เรียนปานกลาง
6. สอนโดยจัดบทเรียนให้มีความยากง่ายพอเหมาะกับระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน และสอนในสิ่งที่มีความหมายแก่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตได้
7. สอนให้สัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ควรทบทวนความรู้เดิม ก่อนให้ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวเนื่องกันสอนให้สัมพันธ์วิชาในวิชาที่มีลักษณะคล้ายกัน และส่งเสริมให้ผู้เรียนนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ จะทำให้เกิดความแม่นยำและคงทนถาวรมากขึ้น
8. สอนโดยให้แรงเสริมอย่างเหมาะสม เช่น ให้คำชม ให้รางวัล เมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องและลงโทษเมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม
9. สอนโดยสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่เรียน เช่น ใช้ทักษะและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม สร้างบรรยากาศให้น่าเรียนรู้ สร้างเจตคติที่ดีให้เกิดแก่ผู้เรียน
10. สอนโดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทำกิจกรรมนั้นซ้ำอีก เป็นการทบทวนหลังจากที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว เช่น การให้ทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม
11. สอนโดยเร้าความสนใจ กระตุ้น จูงใจ ให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

12. สอนโดยแจ้งผลการปฏิบัติกิจกรรม หรือผลการวัดผลให้ผู้เรียนทราบทันที เพื่อจะได้รับแก้ไขปรับปรุง ถ้ามีข้อบกพร่องและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นถ้าทำได้ดี ควรแนะแนวทางให้ผู้เรียนวัดผลด้วยตนเอง

สุนทร บำเรอราช (2543) กล่าวถึงว่า การตัดสินใจในการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลักที่มีผลต่อผู้สอนที่เป็นผู้ตัดสินใจดังนี้ 1) จุดประสงค์การสอน 2) ตัวผู้เรียน 3) ธรรมชาติของกลุ่มผู้เรียน 4) ธรรมชาติเนื้อหาวิชาที่จะสอน 5) เทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์การสอน 6) คุณลักษณะและทักษะส่วนตัวของผู้สอน ซึ่งในการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมจึงต้องมีกลยุทธ์และกลวิธีที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ เหมาะกับผู้เรียน เหมาะกับกลุ่ม เหมาะกับเนื้อหาวิชา เหมาะกับเทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์ และเหมาะสมกับคุณลักษณะและทักษะของตัวผู้สอนเอง ความพอดีที่สมบูรณ์ที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องนำมาพิจารณาก่อนการเตรียมสอนทุกครั้ง โดยสรุปผู้สอนควรได้คำนึงถึงหลักพื้นฐานในการสอน ลักษณะการสอนที่ดี และปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดจนรู้จักใช้หลักการสอนให้สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การดำเนินการเรียนการสอน นอกจากจะให้ความสำคัญของการสอนที่มีประสิทธิภาพ สร้างความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน กระบวนการหนึ่งที่จะทำให้สามารถทราบได้ถึงประสิทธิภาพของการเรียนการสอน ต้องอาศัยการวัด การประเมินผล ซึ่งการประเมินผลควรมีลักษณะเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เน้นคุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียนเป็นภาพรวม ผลการประเมินต้องชี้ให้เห็นผลการปรับปรุงการสอนของครูผู้สอนและความสำเร็จของผู้เรียนตามเป้าหมายของหลักสูตร บ่งบอกถึงความสามารถในการนำความรู้และทักษะไปใช้ในชีวิตจริงได้ ทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้จักตนเอง และมองเห็นแนวทางที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น โดยเน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลตรวจสอบ และทบทวนซึ่งกันและกัน เน้นที่การวัดกระบวนการ (Process) เท่า ๆ กับการวัดผลผลิต (Product) ของกระบวนการ เน้นการวัดที่สะท้อนให้เห็นถึงการใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรอง รวมทั้งการใช้เหตุผลและการแก้ปัญหา

ข้อมูลที่จะนำมาใช้ประเมินจะต้องได้มาโดยกระบวนการเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับรูปแบบการประเมินผลตามหลักสูตร โดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่มีหลากหลายรูปแบบและเลือกนำมาใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับกระบวนการสอนของครูผู้สอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด บางครั้งอาจต้องปรับวิธีการหรือดัดแปลงเครื่องมือวัด เพื่อใช้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ บางกรณีจำเป็นต้อง

ใช้เทคนิคการประเมินที่ผสมผสานหรือหลากหลายเพื่อให้ได้ภาพเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่กว้างและสมบูรณ์ขึ้น

จากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นภาระงานด้านการประเมินผล การเรียน ระบบการวัดและประเมินผลที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจึงต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกัน การประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเน้นการวัด และการประเมินผลที่จะนำไปสู่การชี้ให้เห็นสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน และสภาพจริงของการเรียน การสอน จากพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออก สะท้อนให้เห็นความสามารถอย่างหลากหลายในการพัฒนาตนเองที่ชัดเจน สอดคล้องกับสมรรถภาพที่มีในตนเอง และจากการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งชี้ให้เห็นวิธีการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง การใช้กิจกรรมการประเมินตามสภาพจริง จะช่วยให้ค้นพบได้ว่า ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องต่างๆ มากน้อยเพียงใด นอกจากระบบการวัดและการประเมินผลจะปรับเปลี่ยนแล้ว ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินจะต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิมซึ่งมีเพียงครูผู้สอน เป็นบุคคลหลายกลุ่ม ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้เรียน ซึ่งทำหน้าที่ทั้งประเมินตนเองและประเมินเพื่อน ผู้ปกครอง เป็นต้น ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และเกณฑ์ต่างๆ ในการประเมินด้วย

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาจะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของสถานศึกษาไว้ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา และระดับชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน และสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องต่อไป

การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน ด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ของแต่ละรายวิชา ดังนั้นการประเมินความสามารถในการใช้ภาษาจึงต้องเน้นวิธีการและเครื่องมือวัดที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การวัดภาคปฏิบัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การบันทึกพฤติกรรม แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ ทั้งนี้วิธีการและเครื่องมือวัดที่เลือกใช้ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาภาษาหรือทักษะที่ต้องการวัดด้วย

การประเมินแบบอิงมาตรฐานการเรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งคือ เพื่อสื่อสารผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงผลการเรียนและการพัฒนาการของผู้เรียนว่าบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร ซึ่งอาจมีรูปแบบการรายงานแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ การรายงานผลความสำเร็จของผู้เรียนด้วยระดับผลการเรียนเพื่อการสื่อสารประสิทธิภาพทางการศึกษาไปยังพ่อแม่ ผู้เรียน ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานั้น สถานศึกษาต้องกำหนดระบบการให้ระดับผลการเรียนให้ชัดเจน ไม่ใช่สื่อสารเพียงแค่ว่าร้อยละ 80 หรือมากกว่าร้อยละ 80 ได้ “4” เท่านั้น เพราะว่าร้อยละ 80 นั้นยังไม่เพียงพอกับตอบคำถามว่า “อะไร” ดังนั้น ผู้ให้ระดับผลการเรียนควรนิยามการได้ระดับผลการเรียนของแต่ละระดับให้ชัดเจนด้วย เพื่อการรายงานผลความสำเร็จของผู้เรียนไปยังคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ อย่างชัดเจน และเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการรายงานคุณภาพด้านความสำเร็จของผู้เรียนของระบบประกันคุณภาพการศึกษาด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป., หน้า 20)

จากการประเมินผลการศึกษาด้วยทางเลือกใหม่ที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้คำถามปลายเปิด การประเมินผลเชิงปฏิบัติ การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน จึงทำให้ผู้สอนมีคำถามเกิดขึ้นว่า จะสื่อสารผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนออกไปอย่างไร และการรายงานผลการเรียนของผู้เรียนอย่างไรจึงจะสอดคล้องกับวิธีการประเมินผลข้างต้น อันที่จริงความหมายของคำว่า “การรายงานผล” หมายถึง การสื่อสารระหว่างครูไปถึงนักเรียน ครูไปถึงพ่อแม่ หรือสถานศึกษาไปถึงชุมชน ดังนั้นจึงมีนักศึกษานิยามความหมายคำว่า “การรายงานผล” ว่าเป็นการสื่อสารระบบเปิด เช่น มีการสนทนาระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ผู้เรียนและพ่อแม่ ครูและพ่อแม่ ตลอดจนระหว่างผู้เรียนด้วยกัน หลายคนมักจะเข้าใจความหมายของการรายงานผลว่า จำกัดขอบเขตอยู่เพียงใบรายงานผลการเรียนเท่านั้น ปัจจุบันการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่เข้ามามีบทบาทต่อการวัดและประเมินผลในห้องเรียนแล้ว ดังนั้น ทศนคติ ปรัชญา นโยบายการวัดผลก็ต้องเปลี่ยนไป โดยปกติแบบรายงานผลการเรียนรู้ไม่สามารถบรรจุมาตรฐานทุกข้อที่มีอยู่ในหลักสูตรได้ ข้อมูลความก้าวหน้าตามมาตรฐานจะต้องเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนของผู้เรียนในชั้นเรียน ส่วนข้อมูลอื่น ๆ อาจใช้แลกเปลี่ยนกับผู้ปกครอง โดยใช้กระบวนการรายงานแบบอื่น ๆ ก็ได้ แบบรายงานผลการเรียนต้องเป็นตัวแทนสรุปผลการเรียนทุกสาขาวิชาในหลักสูตร

ลักษณะโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ

ความตรงของหลักสูตรปรากฏขึ้นมาจากการวิจัยทางด้านผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียนที่ได้ปรับปรุงและพัฒนาผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ซึ่งมีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับผลการทดสอบและการวางแผน การสอน ตามหลักสูตร ความตรงของหลักสูตรถูกชี้ให้เห็นโดยโรงเรียนที่

ประสบความสำเร็จ ด้วยวิธีการปฏิบัติที่อาศัยข้อมูลของการทดสอบ (Steven, 1984) ผลของการวิจัยโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จจำนวนมากที่ศึกษาผลกระทบของโรงเรียนต่อความสำเร็จของนักเรียนในระหว่างปี ค.ศ. 1970 - 1980 พบว่าความสำเร็จของโรงเรียนมีผลต่อความสำเร็จของนักเรียนน้อยเมื่อเทียบกับผลที่เกิดจากภูมิหลังของนักเรียนเอง (Block, 1998) นอกจากนั้นมาซาโน (Mazano, 2003) ได้ทำวิจัยทางการศึกษา วิเคราะห์และทดลองเกี่ยวกับการเรียนการสอน ของครู และนักเรียนในระดับต่างๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนักเรียน เป็นเวลา 35 ปี พบ โรงเรียนที่ดำเนินการบนความตรงของหลักสูตรสำหรับการปรับปรุง พัฒนานักเรียนไปสู่ความสำเร็จนั้น ตั้งอยู่บนฐานของโรงเรียนที่มีลักษณะดังนี้

1. ครูมีหลักสูตรที่ชัดเจน เป็นหลักสูตรที่เตรียมเนื้อหาในการประเมินที่
ถูกใช้ในการตัดสินผลสำเร็จของนักเรียนและสร้างความแน่ใจว่าได้สอนตามหลักสูตรอย่างชัดเจน
2. ครูสามารถใช้เวลาในการสอนอย่างดีที่สุด
3. จัดตั้งเป้าหมายความสำเร็จพิเศษสำหรับนักเรียนและเฝ้าระวังขอบเขตที่เป้าหมายเหล่านี้จะได้พบ
4. สื่อข้อมูลที่ชัดเจน ในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องความสำเร็จสูงทางการศึกษา ที่เป็นเป้าหมาย
ต้นของโรงเรียน
5. ร่วมมือกับผู้ร่วมงานในการตัดสินใจหลัก และจัดตั้งสายการสื่อสารและบทบาทผู้นำ
อย่างชัดเจน
6. รักษาสิ่งแวดล้อมตามลำดับสำหรับทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง
7. รักษาสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนร่วมสำหรับทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง
8. เกี่ยวข้องกับพ่อแม่ในกระบวนการของการจัดและดำเนินการตามนโยบาย ซึ่งสอดคล้อง
กับแนวคิดของแซดเคอร์และซิตเติลแมน (Schmoker & Zittleman, 1999) ที่แสดงความเห็นว่า
โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพมีลักษณะ

1. มีลักษณะทางภาวะผู้นำสูง
2. มีเป้าหมายที่ชัดเจน
3. บรรยายภาพลวดลายและสงบ
4. เฝ้าติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน
5. ตั้งความคาดหวังสูง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อนันต์ ศรีโสภา (2521) ทำการวิจัยในเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอนของอาจารย์เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ คือ เทคนิคการสอน การประเมินผล การวางแผนการสอน ทักษะด้านนิสิต ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต บุคลิกของอาจารย์สอน และตำราเรียน

เตือนใจ เกตุษา (2527, หน้า 76 - 77) พบข้อวิจัยในเรื่อง ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ คือ การเตรียมตัวสอนและการวัดผลความสามารถในการสอน ความรับผิดชอบในการสอนความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และความแม่นยำเนื้อหาวิชา

ภัทรา จินดาศรี (2530) ได้ศึกษาวิจัยในเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตามการประเมินโดยตนเอง และนักเรียน พบว่า ลักษณะที่จะส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ที่สำคัญ คือ การมีความรักการสอน มีความกระตือรือร้นในการสอน เตรียมการสอนอย่างดี

ปนัดดา หัสปราบ (2545) ศึกษาวิจัยในเรื่อง การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนสังกัดกองการศึกษาเพื่อคนพิการ กลุ่ม 5 ภาคใต้ พบว่า ความรู้วิชาชีพครู ด้านการศึกษาพิเศษ บุคลิกภาพของครู ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และเจตคติต่อการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการสอนของครู

สก๊อต (Scott, 1983) ได้รายงานในงานวิจัยในเรื่องโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพว่า โรงเรียนจะสร้างความสำเร็จของนักเรียนได้ด้วยผลจากการให้ความพยายามของครูและผู้บริหาร

สตีเวน (Stevens, 1984) ได้ข้อสรุปจากงานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพพบว่าโดยทั่วไปแล้ว ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากลักษณะเฉพาะตัวของโรงเรียน

สนิซ (Snih, 1997) รายงานการศึกษาในเรื่อง ความตรงของหลักสูตรในวิชาดนตรีทั่วไป ในรัฐเท็กซัสตอนกลาง ในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สำคัญด้านการสอนในห้องเรียน และการประเมินตัวนักเรียน (Curriculum alignment of general music in central Texas: An investigation of the relationship between the essential elements, classroom instruction, and student assessment) พบว่า แม้ว่าการประเมิน และการสอน จะดำเนินการ โดยคนเดียวกันก็ตาม แต่ระดับผล CA ทางดนตรี ก็ไม่จำเป็นต้องสูงตามด้วย

เร้าท์รี (Routree, 2000) ศึกษาถึงผลกระทบของรูปแบบความตรงของหลักสูตรในเป้าหมายการสอนบนความสำเร็จทางวิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนคัดเลือกเขตริชมอนด์ (The effects of the curriculum alignment model target teach on mathematics achievement of selected richmond county schools) พบว่าความแตกต่างอย่างมีนัยยะ ในความสำเร็จของนักเรียนในโรงเรียนทดลอง ทั้งในชั้น ป. 3 และชั้น ป. 5 เมื่อความตรงของหลักสูตรถูกใช้สำหรับการเตรียมนักเรียนในการทดสอบทักษะพื้นฐานในรัฐ ไอโอวา

แรนเนลส์ (Ranells, 2004) พบว่า ความตรงของหลักสูตร (Curriculum Alignment) ได้ก่อให้เกิดให้โรงเรียนสามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายทางการศึกษาอย่างกว้างขวาง และช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถติดตามด้านการสอน และช่วยให้ครูเข้าใจอย่างชัดเจนในสิ่งที่สำคัญที่สุดของการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น รวมทั้งสร้างฐานข้อมูลให้ทราบในสิ่งที่โรงเรียนจำเป็นต้องมีในการสร้างผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนด

เลนซ์ (Lentz, 2007) ศึกษาหัวข้อ ความตรงของตัวหลักสูตร ข้อบัญญัติ และการทดสอบหลักสูตรและผลกระทบต่อคะแนนวิทยาศาสตร์ในชั้น เกรด 11 (The alignment of written, enacted and tested curricular and their impact on grade 11 HSPA science score) พบว่าความตรงของหลักสูตรกับการทดสอบและตัวหลักสูตร ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์